

CHOC Classica : CD Landscape

Paysages musiciens

Paul Van Nevel et l'Ensemble Huelgas explorent les relations entre la musique franco-flamande et les terres de ses origines. Ce coffret, conçu avec intelligence et superbement illustré, invite à la découverte d'un répertoire fascinant.

Ce double disque brille par son intelligence qui permet à l'art des interprètes de se déployer dans un ensemble séduisant et cohérent. Célébrant le cinquantième anniversaire de l'ensemble, il parvient à trouver le point d'osmose entre talent musical, exploration du répertoire ancien et discours personnel. Il répond également à la publication par Paul Van Nevel d'un livre du même titre (Editions Lannoo, 2018), ouvrage qui cherche à explorer les relations entre la musique des franco-flamands et les paysages qui l'ont vue naître — l'enregistrement est donc accompagné d'un livret de qualité où figurent les photographies du talentueux Luk Van Eeckhout, également impliqué dans la réalisation du livre.

Les deux disques s'articulent chronologiquement selon le tournant du xvie siècle et proposent des pièces diverses, tels un virelai de l'*ars subtilior*, des extraits de messes franco-flamandes, des lamentations et des chansons. La somme témoigne d'un génie de la conception de l'objet discographique, et bien qu'on l'aurait espéré plus long (le coffret ne se justifie que pour accueillir l'épais livret, pas pour loger une grosse heure de musique qui tient facilement sur un seul CD) le voyage ne saura décevoir. Si de grandes lignes directrices se dessinent et donnent aux deux disques une forme d'unité, le produit fini se rapproche de la collection d'instantanés où chaque pièce est méticuleusement taillée, soignée et insérée à la place qui est la sienne. Ainsi, après le spectacle offert par le virelai *Ma douce amour* de Johannes Symonis Hasprois (ca. 1360-1428), l'entrée dans le monde franco-flamand est adoucie par le rondeau *Bel accueil* d'Antoine Busnois (ca. 1430-1492) aux nervures moins saillantes, mais où la souplesse des voix et l'astuce de la construction sont un seuil à la contemplation pathétique. Ailleurs, après un segment consacré à Josquin, dont l'*Agnus Dei* de la Messe « *Malheur me bat* », à la complexité contrapuntique redoutable (une succession de canons à la disposition millimétrée), survient la *Lamentation pour le Jeudi saint* d'Antoine Févin (ca. 1470-ca. 1511) dont la simplicité des moyens expressifs offre un contraste saisissant.

Le deuxième disque fait entendre les transformations qu'apportera le xvie siècle : est venu le temps de l'événement vertical et de la douleur amoureuse avec le trop rare Josquin Baston (ca. 1495-ca. 1550) et *Ung souvenir me conforte* qui offre un soudain lyrisme teinté de dolorisme. Le ton est donc mouvant et la couleur du chœur savamment altérée selon les besoins du répertoire abordé comme dans les grandes architectures, que magnifiera Palestrina, du motet *Locutus est Dominus* de Jean L'Héritier (ca. 1480-ca. 1552).

La beauté vocale, la capacité des interprètes à rendre sensible ce répertoire lointain et le fourmillement d'idées musicales sont secondées par un sens de la structure pour mener à bien un projet qui est à la fois une mosaïque magnifiquement ciselée, un parcours à travers l'intégralité du spectre des Franco-flamands et, au fond, un grand moment de musique.

JEAN FORTUNIER-CATELAND

« THE LANDSCAPE
OF THE POLYPHONISTS »

Œuvres de Busnois, Gombert, Josquin, Ockeghem... — Ensemble Huelgas, dir. Paul Van Nevel — DEUTSCHE HARMONIA MUNDI 19439955002 (2 CD). 2021. 1 H 10 MIN

CD CLASSICA PLAGE 12

CLASSICA. - October 2022

English translation:

Musical landscapes

Paul Van Nevel and the Huelgas Ensemble explore the relationship between Franco-Flemish music and the lands of its origins. This cleverly conceived and superbly illustrated box set invites you to discover a fascinating repertoire.

This double disc shines with its intelligence, allowing the performers' art to unfold in a seductive and coherent whole. Celebrating the ensemble's fiftieth anniversary, it manages to find the right balance between musical talent, exploration of the early repertoire and personal discourse. It also responds to the publication by Paul Van Nevel of a book of the same title (Editions Lannoo, 2018), which seeks to explore the relationship between the music of the Franco-Flemish musicians and the landscapes in which it was born - the recording is therefore accompanied by a high-quality booklet featuring photographs by the talented Luk Van Eeckhout, who was also involved in the production of the book.

The two discs are arranged chronologically according to the turn of the sixteenth century and offer a variety of pieces, such as a virelai from the ars subtilior, extracts from Franco-Flemish masses, lamentations and songs. The sum total testifies to the genius of the conception of the discographic object, and although one would have hoped for more length (the boxed set is only justified to accommodate the thick booklet, not to house a large hour of music that easily fits on a single CD) the journey will not disappoint. If the main guidelines emerge and give the two discs a form of unity, the finished product comes close to a collection of moments where each piece is meticulously cut, cared for and inserted in its proper place. Thus, after the spectacle offered by the virelai *Ma douce amour* by Johannes Symonis Hasprois (ca. 1360- 1428), the entry into the Franco-Flemish world is softened by the roundel *Bel accueil* by Antoine Busnois (ca. 1430-1492) with its less prominent veins, but in which the suppleness of the voices and the astuteness of the construction are a threshold to pathetic contemplation. Elsewhere, after a segment devoted to Josquin, including the *Agnus Dei* from the Mass "*Malheur me bat*", with its formidable contrapuntal complexity (a succession of canons with a meticulous layout), comes the Lamentation for Holy Thursday by Antoine Févin (ca. 1470-ca. 1511), whose simplicity of expressive means offers a striking contrast.

The second disc shows the transformations that the sixteenth century will bring: the time of the vertical event and of the pain of love has come with the too rare Josquin Baston (ca. 1495-ca. 1550) and *Ung souvenir me conforte* which offers a sudden lyricism tinged with dolorism. The tone is therefore shifting, and the colour of the choir skilfully altered according to the needs of the repertoire being performed, as in the great architectures, which Palestrina would magnify, of the motet *Locutus est Dominus* by Jean L'Héritier (ca. 1480-ca. 1552).

The vocal beauty, the ability of the performers to make this distant repertoire sensitive and the abundance of musical ideas are backed up by a sense of structure to bring to fruition a project that is at once a magnificently chiselled mosaic, a journey through the entire spectrum of the Franco-Flemish repertoire and, in the final analysis, a great moment of music.

JEAN FORTUNIER-CATELAND

Netherlands translation:

Muzikale landschappen

Paul Van Nevel en het Huelgas Ensemble onderzoeken de relatie tussen Franco-Vlaamse muziek en de landen van herkomst. Deze slim bedachte en prachtig geïllustreerde box nodigt u uit om een fascinerend repertoire te ontdekken.

Deze dubbeldisc schittert door zijn intelligentie, waardoor de kunst van de vertolkers zich in een verleidelijk en samenhangend geheel kan ontvouwen. Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van het ensemble slaagt het erin het juiste evenwicht te vinden tussen muzikaal talent, verkenning van het oude repertoire en persoonlijk discours. Ze speelt ook in op de publicatie door Paul Van Nevel van een boek met dezelfde titel (*Editions Lannoo*, 2018), dat de relatie tussen de muziek van de Frans-Vlaamse muzikanten en de landschappen waarin ze ontstond wil onderzoeken - de opname gaat dan ook vergezeld van een kwaliteitsvol boekje met foto's van de getalenteerde Luk Van Eeckhout, die ook betrokken was bij de productie van het boek.

De twee schijven zijn chronologisch geordend volgens de eeuwwisseling en bieden een verscheidenheid aan stukken, zoals een *virelai* uit de *ars subtilior*, fragmenten uit Frans-Vlaamse missen, *lamentaties* en liederen. De som getuigt van de geniale conceptie van het discografische object, en hoewel men had gehoopt op meer lengte (de box is alleen gerechtvaardigd om het dikke boekje te herbergen, niet om een groot uur muziek te herbergen dat gemakkelijk op een enkele CD past) zal de reis niet teleurstellen. Als de hoofdlijnen naar voren komen en de twee schijven een vorm van eenheid geven, komt het eindproduct in de buurt van een verzameling momenten waarbij elk stuk nauwgezet gesneden, verzorgd en op zijn juiste plaats gezet is. Zo wordt, na het spektakel van de *virelai* *Ma douce amour* van Johannes Symonis Hasprois (ca. 1360-1428), de intrede in de Franco-Vlaamse wereld verzacht door de *roundel* *Bel accueil* van Antoine Busnois (ca. 1430-1492) met zijn minder prominente aders, maar waar de *souplesse* van de stemmen en de scherpzinnigheid van de constructie een drempel vormen voor pathetische beschouwing. Elders, na een segment gewijd aan Josquin, waaronder het *Agnus Dei* uit de mis "*Malheur me bat*", met zijn formidabele contrapuntische complexiteit (een opeenvolging van canons met een nauwgezette lay-out), komt de *Lamentatie* voor Witte Donderdag van Antoine Févin (ca. 1470-ca. 1511), waarvan de eenvoud van de expressieve middelen een opvallend contrast vormt.

De tweede schijf toont de transformaties die de zestiende eeuw zal brengen: de tijd van het verticale gebeuren en van de pijn van de liefde is aangebroken met de al te zeldzame Josquin Baston (ca. 1495-ca. 1550) en *Ung souvenir me conforte* dat een plotselinge lyriek biedt die getint is met dolorisme. De toon verschuift dus en de kleur van het koor wordt vakkundig aangepast aan de behoeften van het uitgevoerde repertoire, zoals in de grote architecturen, die Palestrina zou uitvergrooten, van het motet *Locutus est Dominus* van Jean L'Héritier (ca. 1480-ca. 1552).

De vocale schoonheid, het vermogen van de vertolkers om dit verre repertoire gevoelig te maken en de overvloed aan muzikale ideeën worden ondersteund door een gevoel voor structuur om een project tot stand te brengen dat tegelijk een prachtig gebeiteld mozaïek is, een reis door het hele spectrum van het Frans-Vlaamse repertoire en, uiteindelijk, een groots muziekmoment.

JEAN FORTUNIER-CATELAND